

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio I. An sint Statutæ Jure Naturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

sicut res, quæ erat, præsumitur adhuc esse, ita præsumitur esse, qualis fuit, C. 6. & C. 9. de Præsumpt. L. si quis ex argentarijs. §. an & heredi ff. de Edendo. L. testium. C. de testib.

In primo quoque casu præsumptio est pro Decima Ecclesiastica, ut benè tradunt Layman. lib. 4. Theol.

Mor. 21. 6. c. 1. in fin. Pirrhing h. t. n. 5. alijque. Ratio est: quia comunis lex & consuetudo Ecclesiæ semper fuit, ut ex prædijs clero penderentur Decimæ, ergo si ex aliqua re non Ecclesia, sed Princeps laicus, decimas percipit, censendum est, quòd in hunc ab illa fuerint translata.

CAPUT II.

De Jure, quo statuta sunt Decimæ.

QUÆSTIO I.

An sint statuta Jure Naturæ?

SUMMARIUM.

21. *Causa efficiens Decimarum Remota & Proxima.*

22. 23. 24. *Videntur deberi Jure Naturæ.*

25. *Non debentur hoc Jure formaliter sumpta, & ut sunt hac pars*

determinata.

26. 27. 28. *Solutio oppositorum.*

29. 30. *Debentur Jure Naturæ, quantum sunt necessaria ad sustentationem Ministrorum Ecclesiæ.*

31. *Et Jure Divino etiam positivo.*

21 **E**Xplicatâ, quantum satis est, naturâ & causis intrinsicis Decimarum, exprimenda nunc est causa efficiens tam Remota, quàm Proxima. Proxima sunt illi, qui eas solvunt. Remota est lex obligans ad solvendas. Hæc utrùm sit Humana tantùm, an verò Divina vel Naturalis, sciri multùm interest: nam si est una ex posterioribus, nec consuetudo contraria, nec præscriptio ipsi prævalebit; uti nec Privilegium. His autem omnibus tolli potest, si duntaxat

humana est. Loquimur autem de Decima parte fructuum, seu de Decimis, ut vocant, formaliter sumptis; non de illa parte seu quota, quæ necessaria præcisè est ad alendos Ecclesiæ Ministros, quam non pauci vocant Decimam materialiter spectatam, vel Decimam sustentationis.

Sunt, quæ suadeant, jure Naturæ deberi. Nam I. in statu Naturæ Abraham de omnibus spolijs, quæ tulerat de quinque Regibus à se devictis,

B

Clis,

Ais, decimas dedit Sacerdoti Melchisedech, *Genes. 4. & Hebr. 4. Intue-
 mini, quantum fuerit hic, cui & De-
 cimas dedit de præcipuis Abraham
 Patriarcha, II. Jacob Genes. 28.
 v. 20. votum vovit dicens, si fuerit
 Dominus mecum, & custi dierit me
 in via &c. cunctorumque, qua de-
 deris mihi, decimas offeram tibi.*
 III. apud Gentiles receptissima fuit
 Decimarum oblatio, ut constat ex
 Diodoro Siculo *lib. 5.* Plutarcho
Problem. c. 26. Herodoto *lib. 1.*
 Plinio *lib. 18. Histor. Nat. c. 2. & lib.
 19. c. 14.* Xenophonte de laud. Age-
 silai. Livio *lib. 5. decad. 2.* Valerio
 Maximo *lib. 3. c. 1.* Sic Athenienses
 quotannis decimas frugum suarum
 seponebant Sacrificijs publicis, &
 consodis communibus. Idem Popu-
 lus Atheniensis, ut ait Diod. Sicul. *lib.
 11. dicitur Deo decimam partem,
 quam ex spolijs detraxerat.* Egi-
 natz ex spolijs Persarum, qui Pla-
 tzenasi prælio occubuerant, deci-
 mam Dijs quibusdam dedicarunt.
 Reliqui quoque Græci, Carthagi-
 nenses, ac Romani, Apollini, Hercu-
 li, Jovi Feretrio decimam de præda
 sacraverunt. Cyrus consilio Croesi
 ex omnibus hircis decimum quem-
 que Jovi reddidit. Agesilaus duorum
 annorum spatio centum talenta &
 amplius Deo apud Delphos in Deci-
 mam dedit. Sabæi Deo suo, quem
 Sabin dicebant, Thuris collecti deci-
 mam partem obtulere. Mercatores
 aliique lucris inhiantes Herculi de-
 cimam voverunt, ut tanto heroe in

societatem lucri vocato & rerum
 suarum satagente, commercia feliciter
 promoverent. Hanc illi portionem
 Herculeam vocabant. Lucullum Ro-
 mani moris & juris peritissimum,
 quod decimam vovisset, votumque
 persolvisset, maximis opibus auctum
 veteres existimasse, narrat Plutar-
 chus in Lucullo. Plura huiusmodi
 vota ab antiquis fuisse emissa constat
 ex *L. 2. ff. de Pollicit.* ubi Ulp. *si deci-
 mam quis honorum vovit, decima
 non prius esse in bonis desinit, quam
 fuerit separata, & si forte, qui deci-
 mam vovit, decesserit; ante seposi-
 tionem, hæres ipsius hæditario no-
 mine obstrictus est: voti enim obli-
 gationem ad hæredem transferre con-
 stat.*

Hac autem non nisi natura ductu
 facta sunt; quod enim à plerisque
 gentibus fit, saltem si arduum est, &
 cupiditati humanæ adversum, cen-
 sendum est fieri præcipiente natura.
 Sicut vicissim illud, à quo plerique
 gentes abhorrent, à natura ventum
 esse judicamus. Sic ex eo, quod pler-
 que gentes etiam Barbaræ abhor-
 rent à connubijs filiorum cum pa-
 rentibus & novercarum cum privi-
 nis, rectè inferitur, impedimentum
 consanguinitatis & affinitatis in pri-
 mo gradu Lineæ rectæ, esse juris na-
 turalis. Non enim est credibile, gen-
 tes tam multas cæteroque discordes
 ingenio, moribus, & legibus civilibus
 in aliqua re contra appetitum sensitivum
 vel faciendam, vel omittendam esse con-
 cordes, nisi lex quædam omnibus in-
 gata

quod fieri illam jubeat, aut veret. Cum igitur in offerendis Deo Decimis plurimæ gentes convenerint, absque aliqua lege positivâ, censendum est, id eas fecisse Naturâ non solum suadente, sed etiam præcipiente, quia suis se spoliare res est ardua, ardua verò absque præcepto & coactione non obtinentur.

Allatæ rationi accedit alia lumine Naturæ nota: dicitur enim juris naturalis ratio, decimas Ministris Ecclesiæ solvendas esse, cum non Domino solum, in cujus sortē vocati sunt, sed populo quoque laborent, ministrando Sacramenta, verbum Dei prædicando, sacrificia & preces pro salute commissi Gregis, totiusque fidelium congregationis, offerendo. Unde in omni Republica ceteraque hominum, etiam solo naturalis legis lumine imbutorum, magna semper, uti sacrificiorum, ita sacrificiorum cura fuit habita, hisque alimenta constituta tum ex horreis publicis, ut olim ab Ægyptijs *Genes. c. 47.* tum ex ijs, quæ Deo ad aras offerebantur. Igitur considerato jure etiam solum naturali Decimæ clero debentur. Esse verò etiam hodie debitas *jure divino & naturali*, tenuerunt, ut ait Covar. *lib. 1. var. c. 17. n. 2.* Gloss. Archid. Anchar. ac alij *in C. 1. hoc tit. in. 6.* Innocent. *in C. ult. de Paroch.* Joann. And. *in Rubr. de decimis*, Abbas *in C. aliquibus eod.* Sed malè allegantur: solum enim asserunt, deberi jure divino, nec de Naturali mentionem faciunt. Afferit verò Andr. Hispanus

tr. de Decimis. §. 2. etiam hoc jure eas deberi, nec posse illud etiam quoad quotam ab Ecclesia immutari.

Afferit. 1. Decimæ non debentur ²⁵ jure naturæ. Ita cum S. Thoma *2. 2. q. 87. art. 1. ad. 3.* omnes Th. Th. & Canonistæ. Estque assertio indubia, ut ait Navar. *in Man. c. 21. n. 28.* Ratio est. Quia non constat de ullo præcepto decimas solvendi, ante legem scriptam seu Mosaicam. Natura enim solum dicitur, ut Deum colamus tanquam conditorem & supremum rerum omnium Dominum, eidemque ut bonorum omnium fonti grati simus: modum verò, quo cultus iste & gratitudo exhibeatur, non determinavit. Neque erat ratio, cur illi nostræ erga Deum obligationi potius per Decimarum obligationem, quam via ac ratione alia satisfieri vellet; quia ut benè observat S. Thomas *loc. cit.* ante tempus veteris legis non erant determinati divini cultus Ministri, idcirco neque erat ratio Ministris divini cultus certam aliquam partem determinandi.

Neque difficile est, ad ea, quæ in ²⁶ oppositum allata sunt, respondere. Quòd Abrahamus Decimas obtulit, sponte id, ut ferè cætera, & liberali animo fecit. Quòd Jacob Decimas vovit, potius probat, non fuisse ad eas dandas aliquo præcepto vel Naturali vel Divino positivo adstrictum: ipse enim modus solvendi ex voto ostendit, fuisse solum ex devotione & ultronea promissione, ut rectè observant Hug. de S. Viç. *lib. 1. de*

de Sacrament. c. 4. & 11. & Abulen-
fis in c. 23. Math. 9. 62. ferè enim illa
solùm Deo per votum offerimus,
quæ offerre liberum est.

27 Quæ de varijs gentibus, Decimas
offe entibus, nec Hebræis nec Chri-
stianis, ac idcirco nulla lege positiva
ad id obligatis, adducta sunt, solùm
probant, conformem esse hanc ob-
lationem dictamini Naturæ; non ve-
rò, quòd hæc obliget. Erantque De-
cimæ à Gentibus oblatae ferè solùm
de præda & spolijs, non verò de fru-
ctibus soli, vel lucris ex industria per-
sonæ. Non erat autem ratio, cur
Natura potius de spolijs hostium,
quàm de alijs proventibus illas solvi
juberet. Neque etiam ex illis Genti-
bus omnes, aut ferè omnes, Decimas
soluebant; sed tantùm aliqui. Non
est autem Jure Naturæ præceptum,
quod aliqui tantùm faciunt, reliqui
sine reprehensione aliorum omit-
tunt. Illi denique oblatores speciali
encomio celebrantur tanquam libe-
rales & grati in Deum: quod non
fuisset factum, si fuissent obligati, &
passim alij idem facitassent.

28 Secundum argumentum probat
quidem, ut mox dicemus, quòd Mi-
nistris sacris alimenta debeantur;
non verò, quòd pars decima om-
nium fructum.

29 Assertio II. Jure Naturæ ac Divi-
no debetur Ministris Ecclesiæ in la-
boris impensi justam mercedem ea
pars fructuum, quæ ad ipsorum con-
gruam sustentationem necessaria est.
Ita cum S. Thoma 2. 2. q. 87. art. 1. in

C. Th. Th. & Canonistar. communis
& certa sententia, cuius contrariam
Covar. lib. 1. var. c. 17. n. 2. censet
esse hæreticam, cum in Concilio Con-
stantiensi sess. VIII. ex Joannis Wic-
cleffi 45. propositionibus, hæc quo-
que numero decima octava damnata
sit; *Decima sunt pura elemosina, &
Parochiani possunt propter peccata
Pralatorum suorum liberè auferre
eas.* Verùm etsi S. Synodus, ut refe-
runt Barth. Caranza in summa dicit
concilij sess. 8 & Cabassutius in Noti-
tia Ecclesiastica secul. 15. comment.
ad idem concil. n. 1. plures ex illis 45.
articulis Wicleffi pronuntiavit esse
notoriè hæreticos: aliquos tamen
solùm damnavit, ut *erroneos, scan-
dalosos, blasphemos, bonarum au-
rium offensivos*, nec expressit, qui-
nam determinatè sint hæretici. Igi-
tur solùm statuit, dari obligationem
solvendi decimas; non verò tradidit,
tanquam fide divina certum, eas de-
beri jure naturali vel divino.

Certum nihilominus est, vi legis
Naturalis deberi à populo illam, quæ
diximus, clericis partem. Nam ratio
dictat, ijs, qui pro populo laborant,
alimenta à populo præstanda. Unde
sicut jure Naturæ Regibus debentur
tributa, Militibus stipendia, Judici-
bus alijsque publicis Ministris salaria;
ita eadem eodem jure debentur ijs,
qui populo in sacris ministrant. Pau-
cis hanc rationem expressit Sapientia
Divina Luca 10. v. 7. dicens Dis-
cipulis. *In eadem autem domo ma-
nete edentes & bibentes, quæ apud
illos*

illos sunt: dignus est enim operarius mercede suâ. & Paulus 1. Corinth. 9. v. 7. *quis militat suis stipendijs unquam? quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat?* Esse verò hoc debitum Justitiæ S. Augustin. in Psal. 146. ex cit. Christi verbis bene sic deducit; *Ne putarent (Fideles) aliquid de suo donare, dignus est, inquit, mercede suâ.* Et quidem si Jure Naturæ & ex Justitia debetur stipendium ijs, qui profana ministrant, à fortiori debetur sacra ministrantibus, ut indicat Apostolus 1. c. v. 11. *Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est, finos carnalia vestra metamus?* Et ad Rom. 15. v. 27. *Debitorum sunt eorum: (Gentiles conversi eorū, à quibus lumen fidei acceperunt.) Nam si spiritualium eorum participes facti sunt Gentiles: debent & in carnalibus ministrare illis.*

31. Lege quoque divinâ positivâ, prout hæc distinguitur à Naturali, quam Deus animis nostris, mox dum conëit, implantat, deberi alimenta Dei Ministris, defumitur ex cit. Christi

& Apostoli verbis: ubi enim attulerat, quæ sunt Juris naturalis, quòd scilicet nemo stipendijs suis militat, & de fructu vineæ edit, qui eam plantat, subdit: *an & lex hac non dicit? Scriptum est enim in lege Moysi: non alligabis os bovi trituranti. Nunquid de bobus cura est Deo? an propter nos utique hoc dicit? nam propter nos scriptæ sunt.* Et v. 13. *Nescitis, inquit, quoniam, qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt, eaunt: & qui altari deserviunt, cum altari participant? Itaque Dominus ordinavit ijs, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere.* Est ergo, teste Paulo, ordinatio, ac præceptum Domini, ut alantur, qui Evangelium prædicant. Quod repetit. 1. Tim. 5. *qui bene præsunt Presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo & doctrina, dicit enim Scriptura: Non alligabis os bovi trituranti, & dignus est operarius mercede suâ.* Ubi Ambrosius, alijque Interpretes, per duplicem honorem intelligunt reverentiam, Ministris Christi debitam, & sustentationem.

QUÆSTIO II.

Præceptum de Decimis in lege Gratia sitne Divinum, an solum Ecclesiasticum?

SUMMARIUM.

32. *Opinio docentium, decimas in lege Gratia deberi Jure Divino.* 36-37. *Non debentur Jure Divino in Lege Nova.*
 33-34-35. *Rationes hujus doctrinae.* 38-39. *Responsio ad contrarios.*
 B 3 40. *Deben-*